

dernemingen aan de eigenaren zouden worden teruggegeven, zouden de Republiek vormen. Integraal! 'De Nederlandse regering', aldus artikel 1,

'erkent de regering van de Republiek Indonesië als *de facto* uitoefenende het gezag over Java, Madoera en Sumatra. Daartoe zullen de door de Geallieerde of Nederlandse troepen bezette gebieden geleidelijk, doch uiterlijk op het in artikel 12 vermelde tijdstip door wederzijdse samenwerking in het Republikeinse gebied worden ingevoegd' –

het in artikel 12 vermelde tijdstip was 1 januari 1949.

Was voorts de overeenkomst eenmaal tot stand gekomen (d.w.z. was zij goedgekeurd en waren, zoals gebruikelijk, de ratificatie-oorkonden uitgewisseld), dan zouden beide partijen overgaan tot vermindering van de troepensterkte.

Op twee punten nu werd dit concept nog in Linggadjati gewijzigd, zulks in overleg tussen de Indonesische delegatie en de Commissie-Generaal. Ten eerste was in artikel 1 gezegd dat de door de Geallieerde of Nederlandse troepen op Java en Sumatra bezette gebieden 'geleidelijk' in het Republikeinse gebied zouden worden ingevoegd, maar bij nader inzien vonden Soekarno en Hatta dat te vrijblijvend. Op hun aandrang werd ingevoegd: 'Hiertoe zal aanstonds een aanvang worden gemaakt met de nodige maatregelen.' Ten tweede meenden Soekarno en Hatta dat de arbitrage over geschillen die naar aanleiding van de overeenkomst zouden kunnen rijzen, geregeld moest worden; derhalve werd aan de op 13 november naar Den Haag doorgeseinde 16 artikelen nog een artikel 17 toegevoegd waarin stond dat de delegaties van Nederland en van de Republiek bij geschillen overeenstemming moesten zien te bereiken en lakte hun dat niet, dan zou aan hen een òf door hen samen gekozen òf door de president van het Permanente Hof van Internationale Justitie benoemde voorzitter van andere nationaliteit worden toegevoegd die bij voortgezet meningsverschil een beslissende stem zou uitbrengen.

Er was, ook in de aldus aangevulde ontwerp-overeenkomst (zij werd op 15 november èn door de Commissie-Generaal èn door de delegatie van de Republiek ondertekend) heel veel *niet* geregeld – er was bijvoorbeeld met geen woord gerept over de positie van de nog op Republikeins gebied geïnterneerde Nederlanders en Indische Nederlanders. En wat zou er gebeuren met de Nederlands-Indische staatsschuld? De ontwerp-overeenkomst zweeg over dat alles.

Inderdaad, dat ontwerp was niet meer dan een aanzet: van de zijde van de Commissie-Generaal en van van Mook een poging om door vertrouwen te schenken vertrouwen te verwerven. Zowel de commissie als van